

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

לא יוחזרו מסי יבוא בגין סחורה ששחורה מפיקוח המכס אך נותרה במחסניו

עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זיתון, עו"ד מור גושן

תקציר:

לאחרונה, קבע בית המשפט המחוזי בחיפה כי במקרים בהם יובאה סחורה, שולם המכס והסחורה שוחררה מפיקוח המכס - הרי שהתקיים אירוע מס. אין בהשארת הסחורה פיזית במחסני המכס כדי לשנות את מצבה המשפטי. עוד קבע בית המשפט כי, סוכן מכס המשלם את מסי היבואן במקום היבואן, ייחשב לצורך כך כיבואן. מכאן, כל טענה אשר ניתן לטעון כנגד היבואן בקשר עם הישבון, ניתן יהיה להעלות גם נגד סוכן המכס.

עובדות המקרה:

בפסק הדין נדחה ערעור שהגישה סוכנת מכס כנגד רשות המכס, להשבת תשלומי מס ששולמו על ידה בגין סחורה. נטען כי החברה המייבאת ביקשה מסוכנת המכס להסב חלק מהמטען שיובא בעבורה ע"ש חברה אחרת. סוכנת המכס שילמה את מלוא מסי היבוא והמע"מ עבור הטובין, וקיבלה בעבור הסחורה שהוסבה לחברה האחרת שיקים, שנועדו להחזר תשלום מסי הייבוא שביצעה סוכנת המכס. ואולם, סוכנת המכס טענה כי השיקים חוללו כך שלא קיבלה החזר עבור תשלומי המס.

בעקבות חילול השיקים פנתה סוכנת המכס לרשות המיסים בבקשה להשיב את כספי המיסים ששולמו על ידה, בטענה כי מדובר בטובין שנותרו בפיקוח המכס המחסן הרישוי. רשות המיסים סירבה להשבת כספי המיסים. בית משפט השלום דחה את טענות סוכנת המכס וקבע כי לא הוכחו נסיבות המצדיקות השבת מס. משכך, סוכנת המכס הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי.

השאלה המשפטית:

האם יבואן רשאי להשבת מסים כאשר הטובין המיובאים נותרו פיזית במחסני המכס וטרם נמכרו, אך כבר הוצא והותר רשומון, ונקבע תשלום מס אשר גם שולם?

טענות הצדדים:

סוכנת המכס טענה כי הסחורה נמצאת עדיין בפיקוח רשות המכס, במחסן רישוי, ולא יצאה לצריכה בישראל. על כן, נטען כי לא מדובר באירוע מס, שכן אירוע מס דורש היווצרות שני תנאים מצטברים - יבוא סחורה ומכירתה, ובענייננו לא התקיימה מכירה. עוד טענה סוכנת המכס כי החלטת בית משפט השלום מהווה הענשת סוכן המכס, ששילם בעבור סחורה שנזנחה, והוכח כי אין אפשרות למכרה בסכום שיכסה את עלות המס ששולם.

רשות המכס טענה כי פסק הדין של בית משפט השלום בדין יסודו. נטען כי הטענה לפיה הסחורה עודנה בפיקוח המכס סותרת את בקשת סוכנת המכס לצו עיקול על הסחורה בהליך אחר, כדי למנוע את הברחת הטובין. נטען, כי אם אכן קיים חשש להברחת טובין משמע כי אין הטובין בפיקוח המכס. רשות המכס טענה כי סוכנת המכס עומדת בפני שוקת שבורה, אין ביכולתה לגבות את המגיע לה ורק מן הטעם הזה היא מנסה להיפרע ממי שמבחינתה הוא "כיס עמוק" - מדינת ישראל.

הכרעת בית המשפט:

בית המשפט המחוזי קבע כי ארע אירוע מס, היות שבוצע יבוא סחורה, וכי זהו תנאי מספיק לקיומו של אירוע מס. נקבע כי הוצא לסחורה רשומון יבוא, נקבע תשלום מס ושולם והרשומון הותר. בכך הסתיים פיקוח רשות המכס על הסחורה ובחירת סוכנת המכס להותיר את הסחורה במקומה, אין בה כדי לשנות את המצב המשפטי וליצור חזקה משפטית על סחורה שבפועל שוחררה מהמכס.

בית המשפט המחוזי קבע כי סוכנת המכס היא שלוח של היבואן, וככזה ניתן להעלות נגדה כל טענה שניתן היה להעלות גם נגד היבואן, לרבות ובמיוחד לעניין יכולת מכירה של הסחורה לצרכן בישראל, אפילו במחיר זעום, דבר השולל תחולת סעיפים 150(1) או 150(2) לפקודת המכס, המאפשרים הישבוך של מיסי היבוא. סעיף 150(1) לפקודת המכס אינו חל כיוון שאין עסקינן בסחורה שנעזבה בפיקוח. סעיף 150(2) לפקודת המכס אינו חל כיוון שלא נמצא ליקוי או אי התאמה בסחורה והותרתה לאחר שחרורה במחסני המכס נבעה ממחלוקת מסחרית ולא מאי התאמה. על כל פנים, לעניין סעיף 150(2) קבע ביהמ"ש כי סוכנת המכס לא העלתה את טענות אי התאמת הסחורה במועד הקבוע בו - שישה חודשים ממועד שחרור הסחורה מפיקוח המכס.

נוכח האמור, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור.

[ע"א (מחוזי חיפה) 31776-09-16, פסק-דין מיום 30.12.16, השופטת ישראלה קראי-גירון. ב"כ הצדדים לא צוינו בפסק-הדין]

הערות:

בפסק-דין שניתן בבית המשפט העליון בשנת 2007 (ע"א 5694/07 שרכאת יאמכו ללתג'אריה אלעאמה נ' מדינת ישראל (אגף המכס ומע"מ) ואח'), שאישר פסק-דין של בית המשפט המחוזי בתל-אביב משנת 2007 בת.א. 2780/00], התעוררה שאלה דומה, במסגרתה נגנבו סיגריות מתוך מחסני המכס, לאחר התרת הרשימון ותשלום מסי היבוא. בעל הטובין פנה לרשות המכס וביקש להשיב לו את מסי היבוא מכח סעיף 150 לפקודת המכס, ונדחה. סעיף זה קובע כך:

"המנהל רשאי להחזיר מכס או לוותר על תשלומו, כולו או מקצתו, באחת מאלה: (1) הטובין אבדו, הושמדו, ניזוקו או נעזבו לרשות המכס, בין בעודם בפיקוחה ובין לפני כן; ובלבד שלא תוגש תביעה להחזרה או לויתור אחרי שסולקו הטובין מפיקוח רשות המכס".

בית המשפט העליון קבע כי מאחר והטובין סולקו מפיקוח רשות המכס, סעיף זה אינו חל.

לאחר מכן עלתה לדיון פרשנותו של סעיף 92 לפקודת המכס שדן בהחזרת מכס על טובין שטרם סולקו מפיקוח רשות המכס, ואשר קובע:

"טובין שהוחסנו או שנרשמו להחסנה או למסירה מן המחסן, ואבדו או הושמדו מחמת מאורע שלא ניתן למנוע, אם בהיותם באניה ואם בשעת סילוקם, הנחתם או קבלתם למחסן ואם בתוך המחסן, רשאי המנהל לוותר על המכס החל עליהם או להחזיר את המכס ששולם עליהם, כולו או מקצתו".

באשר לסעיף זה, קבע בית המשפט העליון כי בנסיבות העניין, אירוע הגניבה אינו "מאורע שלא ניתן למנוע", שכן ניתן לנקוט באמצעי אבטחה סבירים שלא ננקטו במקרה זה, ולכן דחה את הערעור וקבע כי אין להשיב את מסי היבוא ליבואן.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com /או בטלפון 03-6089979.